

## **Kayëte soŋe vë-ebëre Wade yehëhna hnë inji kayëte**

Inji kayëte wasëwif vële hwëtahnëka Yesu Këris herëhnik. Ale herëk a yëtina, bare njëtëk ðus Vikerëh va kabi nësahnëk ðus Vikerëh vi soŋe nkabahn bi mo ye Këris. Inji kayëte kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw̃ gë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (60 gë 95) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Vële ryënkwëko kwëtahnëni va mbërehnëniho hafo njëkëlehnëni cowani. Soŋe rac kerëhnanëkëhni aÿi ahnë inji kayëte ðanko gante kamënahnedëni nko njawënani, antë tavëni nkaŵ ikwëtahn ña.

Wati vacërakëlo va, Wënu ña ntik ikwëtëla gë bulunda lëwu ÿa. Tëhnakëhni vësëna wasadëha do tëyëk wasadëha. Antëhnëkëhni ge ahnë ntik uŵeh, tëfëka njëdfahn intaw̃ soŋe sadëha ÿa, do Wënu ña tavëhnedëha ahnë arac. Inji kayëte nësëk paŋare ikwëtëla kasëk ña nte ntik Wën gë vahnë vële hwëtahnëka Aju va. Ntëbëk ndënkwëryënkwa ña. Kabi ile ntinëhnëkëhni Yesu Këris vahnë va had Ajë Wën, ntëbëk ile ntini vëhni Moyis, gë vacërakëlo vëÿëntaw̃ va. Yesu ye fape Wën fa ale sënaÿik soŋe fop wameh vahnë ña. Umë ye fëna asëna wasadëha asankaf ale rënkëk hnë waÿëw̃a wasëvah w̃a ambin hna. Ale-wo-le hwëtahnëk ÿa bokëna mbala cënana

ntaw̃ sadëha soje wameh wadëwu. Wënu ña tavëhnëdëha wameh wadëwu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iñi kayëte: Wën, sadëha, wameh, Këris, Asëna wasadëha asankaf, wanës, kwëtëla, sariya, Ahwëhn, Abëraham, ðoku, ikwëry, Ajë, ikwëtahn, wayëw̃a wasëvah w̃a.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ña nësëhnëkëfu paß g'Aju (1.1-4)

Yesu cëpëkëhni wamëleka ña gë Moyis (1.5-3.6)

Wënu ña njinëgend bulunda lëwu ÿa (3.7-4.13)

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf a (4.14-8.13)

Kwëtëla cër gë kasëk (9-12)

Nkeya nte nëjëdëha Wën (13.1-19)

Iyëfa gë simpaÿi (13.20-25)

### *Wënu ña nësëhnëkëfu paß g'Aju*

<sup>1</sup> Kobëri ña, Wënu ña nësëhnëkëhniwo wahwënta wayabah gë sifa gë wasifa vacërakëlo va paß gë wakila ña. <sup>2</sup> Bare gaki, hnë wafac warëkwa li, gë fere Aju nësëhnëkëfu. Gë fere umë Wënu ña ntik ðuniÿa ÿi, do umë tëhnak Wënu ña kwëhn viÿë vi fop. <sup>3</sup> Aÿi Ajë ye idanc cëmb Wënu ña do hnë fop viÿë hna tufahnëd paryi ile nke Wënu ña. Pëlad ðuniÿa ÿi ðus gë fanka uhnës lëwu w̃a. Ante ntinënëkëhni vahñë va sadëha soje tavëhnahnini wameh ña, ntañak mbin hna farëhw Wën hwëhn fanka hna.

### *Aju ÿa cëpëkëhni wamëleka*

<sup>4</sup> Koyëna Wënu ña ntik Aju cëpëhni wamëleka ña, had w̃ac le njëdaka ÿa cëpëk walëw̃ hni w̃a.

5 Gena bi Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yebu.»✧

Dehnëlahna fëna la mëleka ryampo:

«Rëm yenëhnëdëfuha do Ajë yenëhnëdëho.»✧

6 Bare nte payika Wënu ña duniÿa li aryënkwiik nagi ÿa, ntehnëk:

«Fop wamëleka Wënu ña tëfëka cëmbëniha.»✧

7 Soje wamëleka ña Wënu ña ntehnëk:

«Ntidëfuhëhni wamëleka ña sëla,  
ha, wale ryokuñëhnëdëho wã humpen  
hwëdëh.»✧

8 Bare soje Aju ÿa ntehnëk:

«Wën, ucankaf hu ña mbiÿëd kwëlëkwël.

Anawëhnëdëfuhëhni bulunda hu ÿa g'ucatah,

9 añahnëru ile satëk ÿa, añewëru wëh wã.

Soje umë ye Wënu ña, Wën hu ha,  
tëhnaki do natëndanëki ante turëki wagu ña  
nkaf li.

Pecehnëka gë wëjë gë vërëfal hu va.»✧

10 Wënu ña ntehnëk fëna:

«Wapëgwalahna, wëjë, Ahwëhn, ÿahanëk nkal  
ña,

wëbák hu ña lik mbin ña.

11 Vëÿin fop mbëvëd, bare wëjë, nkontëderu  
kwëlëkwël.

Ambin ña g'inkal ña përekañ had viÿi vësër,

12 apiÿëdëfuhëhni had cud cankañ;

ha, ankwëcëtëdëni had vëÿi.

Bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël arac fo,

---

✧ 1:5 1.5: Wahnëw 2.7 ✧ 1:5 1.5: 2 Samiyel 7.14 ✧ 1:6 1.6:  
Divëta Sariya 32.43 ✧ 1:7 1.7: Wahnëw 104.4 ✧ 1:9 1.9:  
Wahnëw 45.7-8

do uwám hu wã pudina.»<sup>☆</sup>

13 Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Yij alaña g'irëhw mën,  
hafo hale këfëdëfuhëhni vële yëwëki va  
haryënkwa hu.»<sup>☆</sup>

14 Wamëleka ña wayena bi fop wayir wale yohalëdëha Wënu ña? Wënu ña fayëkëhni ndemanihëhni vële rëfëka nuñani ipëh ña had ntëw.

## 2

### *Wanës wante hod pëhëtëfu*

<sup>1</sup> Soñe umë ye tëfëka kwëtin hakili gë hañary hnë wanës wante wëryinëk ña ðanko antë kërënannden toye toye. <sup>2</sup> Wanës wante njëdahnik Wënu ña paß gë wamëleka ña tufëhna toña. Vële wok vëlënënëna do wok vëwawëhnëna va nuñadëni ile rëfëkëhni yã fop. <sup>3</sup> Awa, fuhnë, hak tëfëka kehañin iyi horot age ñwëyinëk inji pëh canka? Inji pëh, Ahwëhn a ryënkwek pëyahna. Tac vële wëryëk ga nësëde va tufënihëfu paryi toña ye. <sup>4</sup> Wënu ña nkwënëk cedeya ntëw hni ña gë wëdahëse, fop wasifa vifëmpëhnañah, do gë wayëd Iyir Ipacah wante cahëdëhëhni vahnë had gante ñad ka.

### *Ale yiryeryëdëhëfu g'ipëh*

<sup>5</sup> Soñe ðuniya le yejëk yi hnësëdëfun. Gena wamëleka njëdëk Wënu ña ucankaf hnë ðuniya

<sup>☆</sup> **1:12** 1.12: Wahnëw 102.26-28 <sup>☆</sup> **1:13** 1.13: Wahnëw 110.1

rac. <sup>6</sup> Sëñ ryampo hnë Vikerëh hna ahnë yëdahnëk unj cedfeya:

«Ye nke ahn'a soñe aryënkwëtahna?

Ma ajë ahn'a soñe afabahna?

<sup>7</sup> Kwëtëruha gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo,

cankëruha icëmb g'untënah,

<sup>8</sup> kwëtëru fop gëd wakwer wadëwu hna.»✧

Gante kwëtëd fop Wënu ña gëd ucankaf ahnë hna, rac fëhnëtanëk ñoñ tavëna ile wok gena gëd ucankaf ntëwu hna. Bare fuhnë nuyinëhna ten fop mañëhnëka. <sup>9</sup> Bare kamahnëbun waji: Yesu kwëtiko gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo, bare gaki, acankik icëmb g'untënah kabi korotëk hafo cëm. Aki paß g'ipërëna Wënu ña, cëmëk soñe vahnë va fop.

<sup>10</sup> Wënu ña lik duniya yi, do fop umë hwëhnëk. Nak vërahu vëyabah nkentahnini hnë icëmb ntëwu hna. Cañahnëka padëna paß gë uhorot wã, umë rëfëka pidëtëhnëhni vutah vuntëwu va nkañ ipëh ña. <sup>11</sup> Yesu facënëdëhëhni vahnë va wameh wadëw hni hna do vële facëhnik va fop Rëm ryampo nkeni g'umë. Soñe umë ye Yesu cëfëhnëlahna macëhni vëheryu gë vicëru. <sup>12</sup> Ntehnëk:

«Pëyadëfuhëhni vëhery mën va wãc hu wã;

fagant vële hwëtahnëk hna cëmbëdëmi.»✧

<sup>13</sup> Do fëna:

«Kwëtëdëfu tama mën ña hnë Wën hna.»

Do kat:

«Bëlihëfu, ami gë vutah vunte njëdfakowëhni  
Wënu ɲa.»✧

<sup>14</sup> Kabi vutah vutac iɣin kwëhnani ndampo fo —mbahn gë sat— Yesu, umë fëna, ntiyak ahnë had vëhni. Koyëna, g'icëm dëw'u ɲa, mëk përekan fanka Sintani fa, umë ale wënkwek fanka icëm ɲa, <sup>15</sup> do mëk pehëtëhni vële yeho vëramp hnë uwám lëw' hni hna fop kabi ntakëkëhniwo g'icëm ɲa. <sup>16</sup> Ha, pacëk gena wamëleka ndemaɗ, bare vutah Abëraham gë vërah hni. <sup>17</sup> Soɲe rac ye tëfëkawo mëntëlënti gë vëheryu va hnë fop, ɗanko nkehahn asëna wasaɗëha asankaf ale pëbëk kaɣëhnahn do hahnëndak ɗoku Wën hna, do koɗ njëdahn sadëha le tavëhnahnëɗeni bulunda ɣa wameh wadëw' hni. <sup>18</sup> Ha, kabi Yesu korotëk umë dënk yëkëhnahn hna, koɗ ndemahni vële yëkëhnahnik va.

### 3

#### *Yesu ntëbëka Moyis*

<sup>1</sup> Awa, vëyënta mën vëfacah, yëkëryina Yesu, w'uhnë vële macëk Wën. Umë ye ale payik Wën do ye asëna wasaɗëha asankaf hn'ikwëtahn nte fëyahnëɗen. <sup>2</sup> Wënu ɲa tëhnaka soɲe iɣi ɗoku do kahnëndako, had gante nkeho Moyis hnë cery Wën hna fop.✧ <sup>3</sup> Ale yëryëk cery ntënënik ntëbi cery ɲa dënk. Aki Yesu rëfëka nuɣa untënah ntëba Moyis. <sup>4</sup> Cery-wo-cery ahnë yëryëk, bare Wënu ɲa ye ale yëryëk fop ɣa. <sup>5</sup> Moyis, cape ntëw'u ɲa, kahnëndako hnë

✧ **2:13** 2.13: Esayi 8.18 ✧ **3:2** 3.2: Vaker 12.7

fop cery Wën hna, gante nkeho aryokun ale hwëtehnahnik cedeyahn ile ntehnëd Wënu ña hnë wati le yejêk. <sup>6</sup> Bare Këris, cape ntëwu ña, kahnëndak hnë cery Wën hna, gante nke Ajë ale hwëtik nkaf. Do cery ntëwu ña yeyinêk, ge kwëtayinêk idëkëna dëw fu ña do mbëntaryin itama fu ña.

*Wënu ña njinëgehnëd bulunda lëwu*

<sup>7</sup> Soje umë ye, had gante ntehnêk Iyir Ipacah ka:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

<sup>8</sup> antë afidü sakahn hun ha,

had koßëri ka ante ntancëntirunëho ña,

wati rac, wula hna, njëkëhnahnërunëhawo.»<sup>✧</sup>

<sup>9</sup> Do Wënu ña nkok ntehnënd:

«Hnam njëkëhnahnëniho vacërakëlo hun va

do nuni ile libuho ÿa <sup>10</sup> hnë wabëhn wafëhw

wanah hna (40).

Soje rac ntavëko gë vëhni do ntehnëbu:

“Ntawary ntëw hni ña pitad g'ami  
kwëlëkwël.

Vëyëtëna nkaw mën ña.”

<sup>11</sup> Hnë ntavah mën hna, akwëryëbu:

“Vëyëtëdina muk yinäga mën ña!”<sup>✧</sup>»

<sup>12</sup> Vëyënta mën, kwëtëryin hakili fagant

hun ahnë ntë kwëhna ntawary meh nte wok

kwëtahn hna, nte liyehnëdëha tav a Wën

hunte wok cëmëdina. <sup>13</sup> Bare, fac-wo-fac,

kamënaÿëhnëlëryin wati le nkok mbiÿëd ile

macëk Vikerëh vi «dol», d'anko ahnë-wo-ahnë

antë pid sakahn lëwu kabi tavëk wameh ña

✧ **3:8** 3.8: Wahnëw 95.7-8 ✧ **3:11** 3.11: Wahnëw 95.7-11

tokahna. <sup>14</sup> Ha, vërefal Këris yeyinëk ge kwëtayinëk paryi hafo wapuyala hna tama nte hwëhnayinëko wapëgwalahna. <sup>15</sup> Had gante ntehnik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,  
antë afidü sakahn hun ha,  
had kobëri ka ante ndáncëntirunëho ña.»<sup>☆</sup>

<sup>16</sup> Mo wëryëk do ryáncëntik? Vële canëko Moyis Esipët va ye. <sup>17</sup> Mo lavëndanëka Wënu ña wabëhn wafëhw wanah (40)? Vële wënek va do sëmëk hnë wula hna ye. <sup>18</sup> Wënu ña nkwëryëk: «Vëyëtëdina muk yinëga ntëwu ña.» Vëhni mo kwëryëhnëk? Vële ñwëyëhnëkawo va ye. <sup>19</sup> Tac kamahnëbun vëyin: vëwëkëna njëtëni yinëga Wënu ña kabi vëhwëtahnëna.

## 4

<sup>1</sup> Awa, kwëtëryin hakili, hnë wati le kodën njëtìn yinëga nte njëdëdëhëfu Wënu ña, ahnë antë tak! <sup>2</sup> Pëyayinëkëfu uwi hnës hasëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ña, had gante pëyayiniho vacërakëlo fu va. Bare uhnës ule nkwëryëni wã nëfalihna kabi vëvëmënkëlëna hn'ikwëtahn gë vële hnëpak va. <sup>3</sup> Fuhnë vële hwëtahninëk va njëtëden yinëga ña, had gante ntehnëk Wën ka:

«Kwëryëbu hnë ntavah mën hna:  
“Vëyëtëdina muk yinëga mën ña!”»<sup>☆</sup>

Aki nësëk Wënu ña ayëkat puhnako doku lewu ña kobëri wapëgwala duniña hna, <sup>4</sup> kabi nësik hnë Vikerëh hna soje fac hwëhn mbëd gë wahi

<sup>☆</sup> **3:15** 3.15: Wahnëw 95.7-8    <sup>☆</sup> **4:3** 4.3: Wahnëw 95.11



ÿa: «Awa hnë fac hwëhn mbëd gë wahi hna Wënu ña tiwako.»✧ 5 Do ani fëna nësëk kat: «Vëyëtëdîna muk yinëga mën ña.»✧

6 Awa, nkoyik maŵëryanini vëryampo njëtëni yinëga ña do vële ryënkwëk hnuÿak Wanës Wakasëk wã vëyëtëna yinëga ña kabi vëwawëhnëna. 7 Soñe umë ye Wënu ña mbok kwëtëhnëhni fac, do macëka «Dol». Ga mbiÿëk ðus, nësëk rac gë wës David ÿa, had gante rëk kerik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña, antë afidû sakahn hun ha.»✧

8 Paryi, ge Yosuwe njokëndëhëhniwo bulunda ÿa hnë inji yinëga, Wënu ña nësakëndilohna soñe fac haŵary kamëhni rac. 9 Awa, umë fëhnëtanëk tiwã bulunda Wënu ña nkok. 10 Ale yëtëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ña, njinëgak umë fëna ðoku lëwû hna had gante njinëgak Wënu ka hnë ðoku lëwû. 11 Kamënanëfu njëtïn yinëga tac ðanko ahnë antë njo soñe injwëÿ maŵëhn had vacërakëlo fu ka.

12 Ha, Wanës Wënu ña kwëhna uwám wã do pëbëka fanka fa. Ntëpëtëd ntëbi sëlame hwëhn wañëkan wahi. Tënkëdëhëfu hafo pitëndëlehn ntaŵary ña gë yir inja, wasokël wã gë sevul waÿëc wã. Kitinjëd vinahan gë viña wasakahn fu wã. 13 Wënu ña nud fop. Fop vile ntik va cowëtak haryënk w lëwû, umë rëfëka pëyayin fop ile liyinëk ÿa.

### *Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf*

✧ 4:4 4.4: Wapëgwala 2.2 ✧ 4:5 4.5: Wahnëw 95.11 ✧ 4:7 4.7: Wahnëw 95.7-8

14 Koyëna, kabi kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale ryëcëtak vambin va, Yesu, Aju Wënu ɲa, yaŵënënëfu ile hwëtahnënik ɲa.  
 15 Asëna wasadëha asankaf ale hwëhnayinëk a njëtëk d̄us kihn dëŵ fu ɲa. Njëkëhnahnik had fuhnë, hnë fop viyë vi, bare umë menëna.  
 16 Pëɲanëfu g'idëkëna tinki Wën hn'ile nke ipërëna ɲa d̄anko nuɲahnin kohnëcan do tëkatin ipërëna nte ryemađëhëfu wati nte mbalëdëhëfu ɲa.

## 5

1 Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik fagant vahnë va, akwëtehnahtnik nëmpëtëhni vahnë va haryënkW Wënu ɲa. Njëdahnëd wayëd walëŵ hni ŵa gë wasadëha waleŵ hni ŵa soɲe wameh ɲa. 2 Kabi kihnëk umë dënk kod tufëhni iguk sakahn vële wok vëyëtëna ñoñ do sëvëd. 3 Soɲe ikihn tac, tëfëka cëna wasadëha soɲe wameh wadëŵu ɲa ndampo fo gë wameh bulunda ɲa.

4 Ahnë kodina njëdëhna untënah nke asëna wasadëha asankaf. Wënu ɲa ŵacëd soɲe rac, had gante macëka Aron. 5 Ndampo fo nke soɲe Këris ɲa. Gena umë yëdëhnahtnik untënah nke asëna wasadëha asankaf. Nuɲak gë Wënu ɲa ale lehnëk:

«Ajë mën yeru.

Pëgw dol Rëmuh yebu.»✧

6 Ntehnëk señ ryaw:

«Asëna wasadëha yeru soɲe kantëm,  
 had Melëkisedëk.»✧

<sup>7</sup> Hnë wati nte nkeho nkal li, gë kopa sankaf do gë wankwën Yesu njedfaka ale hod pehëta icëm ña wayëfa do wawūnta. Wënu ña nkwëryëhnëka soje maŵëhn ntëwu ña. <sup>8</sup> Ajë Wënu ña ye, toña ye, bare hnë wahorot walëwu hna fop mëkëk njët maŵëhn ña. <sup>9</sup> Do aki, ante tækëk fadah hna nkenëhnëkëhni vële ŵawëhnëka va hayalin ipëh kantëm. <sup>10</sup> Ha, Wënu ña wăcëka nke asëna wasadëha asankaf had Melëkisedek.

### *Kehanëfu antë tavin ikwëtahn fu ña*

<sup>11</sup> Kwëhnayinëk yabah ile hnësëden soje rac, bare ntakëk nkabahni, kabi nkwëryëdiluhna ñap. <sup>12</sup> Wati ŷa gwërënkehuno ile yehah-nakëndunëho vēharan! Bare doliŷi, mbalëku aharañiwu g'ahawary karëña ndënkwëryënkW Wanës Wënu ña. Kodiluhna aroku roka yaŵah, wambël valëku. <sup>13</sup> Ale wok sed wambël fo nke had fanul. Yëtëna ten ile satëk hn'uwám hna. <sup>14</sup> Vicër va roka yaŵah tokëdëni, njëtëni këncëtëlehn ile yivëk g'ile wëk kabi ntidëni rac kwëlëkwël.

## 6

<sup>1-2</sup> Aki, antë nkohahnin karëña nte ryënkwiñëk ŷëñayinëk soje Këris: rac ye ikwëtahn Wënu ña do itav nkeya nte yod g'icëm; karëña wayaryi gë tind wëbák ña; ibëhn vësëm gë kiti Wën le wok puđina. Ha, antë mbokahnin inji karëña ndënkwëryënkW, bare yinëfu cape g'ikarëña nte rëfëka acër. <sup>3</sup> Wëlin ile liden ŷa, age Wënu ña maŵëryanëkëfu.

4-6 Gena bi kodena mbok njoyini g'igwëcët higëna nkeya ntëw̃ hni, vële hnuŷak fac ryampo humpen Wën ha, do ryahëk uyëd̃ ambin, hnuŷak sah hnë Iyir Ipacah, rëkatëk gante njivëk Wanës Wën do yëtëk fëna fanka duniŷa le yejëk ŷi, bare mbokanëni nkeya cër ntëw̃ hni ŷa? Nke had, soŷe lëw̃ hni dënk, mbokaryëdëniha Ajë Wënu ŷa kërëwa hna do cëfëhnaŷehnëniha bulunda hna.

<sup>7</sup> Ante cek nkal iŷa wënka rëv le rëk rëvëdëha ŷa do pëhnëndan wanëda wante nëfadëhëhni vëyam va, nuŷad̃ dëwara Wënu ŷa. <sup>8</sup> Bare ge pëhnëndanëk wadëmpëhn do dël meh, kitijik kwëhnana nafa, këbënanik dëwara wëh, do patand gë hwëdëh.

<sup>9</sup> Bare wühnë, vëyahnik mën, age nësëbun aki, apacahnëkëfu gë cape përen nkerun, rac ye ipëh ŷa. <sup>10</sup> Wënu ŷa catëk; dënkwëdëna vantiyëhn hun va do iŷahn nte rufahnërun cape wac lëw̃u ga ndokuŷëhnëdunëhëhniwo kobëri ŷa vëfacah va, do iŷi wati fëna. <sup>11</sup> Nädëfun paryi ale-wo-le tufahn ikamëna tac fo hafo pu danko fop itamahn hun ŷa ntiya. <sup>12</sup> Nädilëfuna ayewu vëhëmak, bare tëfëtalahnëryinëhni vële hnuŷad̃, g'ikwëtahn do g'iduñëna, had ntëw̃ ile ntehnëk Wën njëdadëhëhni ŷa.

*Ile ntehnëk Wënu ŷa njëdadëhëhni vahné va tokadilëhniha*

<sup>13</sup> Ante ntehnëko Wënu ŷa iñë ntinëhnëdëha Abëraham, kwëhnalaŷohna ahnë ale ŷak naŷëk ale kwëryahnëd, awa, më kwëryahnëk umë dënk <sup>14</sup> ntehn: «Ha, pëbënëdëmi idëwara do

njabënëdfëmi.»<sup>☆</sup> 15 Abëraham nduñënako nap do nuŷako ile ntehnëkawo Wënu ɲa.

16 Vahnë va kwëryahnëdfëni wac ale lëbëkëhni vëhni dënk. Kwëry ɲa tëkwenëdf gwajëtël ɲa fop. 17 Fëna Wënu ɲa, pacënëhnëkëhni g'ikwëry vële lëwëd ile ntehnëkëhniwo ŷa; ñak tufëhni ipëhna tac gwëcëtaďina muk. 18 Aki, gë vantiyehn vaki vatac vante wok gwëcëtaďina nkok kodina mër Wënu ɲa, njonëhnikëfu kamënaŷehn camah, fuhnë vële rënkayinëka va, soɲe pëlahnin đus tamahn nte ye haryënk w fu. 19 Tamahn tac nkenëhnëkëfu had nkahn uwám lëw fu; njaŷek đus, kodena nkëci, do tamahn tac ndëcëk pand đëndah<sup>☆</sup> mbë rënka ɲa hafo hn'ile cëvak hna, 20 hn'ile ndënkwëhnëkëfu Yesu hna, umë ale ye gaki asëna wasaďëha asankaf soɲe kantëm had Melëkisedek.

## 7

### *Melëkisedek, Ahnaŷ do Asëna Wasaďëha*

1 Aŷi Melëkisedek, ahnaŷ avë nkol Salem do asëna wasaďëha Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa ye. Njik pankëlëni gë Abëraham, nte mëncidëho gë wët le mbëvehnëkëhniwo vënaŷ, do Melëkisedek ndëwaka. 2 Do fëna, Abëraham më njëďaka ryampo hnë pëhw fop ile nuŷako wët hna. Melëkisedek fëhnëtanëk «ahnaŷ usatah», do fëna ahnaŷ Salem yeho, umë fëhnëtanëk «ahnaŷ yam». 3 Kwëhnana rëm, kwëhnana hnëm, kwëhnana hnënk, kwëhnana wapëgwala soɲe wafac walëw, kwëhnana

<sup>☆</sup> 6:14 6.14: Wapëgwala 22.16-17    <sup>☆</sup> 6:19 6.19: Soɲe Walevi 16.2; Lik 23.45

puyala soŋe uwám lëwu. Had Aju Wënu ŋa, nkof asëna wasadëha soŋe kantëm.✧

<sup>4</sup> Yëkëryin inaŷ Melëkisedek ŋa! Lakënde Abëraham acërakëlo alëw fu ŷa, njëdfaka ryampo hnë ipëhw ile nuŷako wët hna. <sup>5</sup> Sariya Moyis ŷa ntehnëkëhni vële ye vësëna wasadëha va hnënk Levi hna tebani ryampo hnë ipëhw vile nuŷadëni vëŷënta hni va, vële yentahnik hnënk Abëraham hna fëna. <sup>6</sup> Bare Melëkisedek, ale wok gentahnina hnë hnënk Levi hna, nuŷak vák Abëraham hna ryampo hn'ipëhw ile nuŷak ŷa do ndëwaka Abëraham, ale ntehnëko Wën njëdaf iñë.✧ <sup>7</sup> Do nkwajëla këm, ale hnaŷëk a ryëwadëha ale vak a. <sup>8</sup> Cape ndampo, vutah Levi vële hnuŷad ryampo hn'ipëhw viŷë va, vële sëmëd ye; cape ñëntaŵ ŋa, Melëkisedek, ale hnuŷak sah rac ŷa, cëmëna, had gante cedeyahnik ki. <sup>9-10</sup> Gena bi Levi mbahn Abëraham hna nkoko, wati nte pankëlëniho Abëraham gë Melëkisedek ŋa? Awa, kode nësi, lakënde Levi, ale hnuŷad ryampo hn'ipëhw hna, njëdfaka Melëkisedek ryampo hn'ipëhw hna.

### *Yesu had Melëkisedek*

<sup>11</sup> Sariya le njëdayik bulunda ŷa pëlalëk gë doku sadëha mba hnënk Levi ŷa. Age ufadah ŵa ntikënde gë doku hnënk Levi ŷa, iŷihne uval yekënd fëna ntiyi asëna wasadëha ahawary hnë hnënk Melëkisedek hna, hara gena hnënk Aron ŷa? <sup>12</sup> Do ge sifa ile nke asëna wasadëha ŷa nkwëcëtak sariya ŷa fëna tëfëka nkwëcëti.

---

✧ **7:3** 7.3: Wapëgwala 14.18-20 ✧ **7:6** 7.6: Wapëgwala 12.2-3

13 Kabi Ahwëhn fu ÿa, ale hnësahnik wañi ña, hnënk hařary nkentahnik, do ahnë hnë hnënk rac đokuñëna muk had asëna wasadëha.

14 Njëtinëk fuhnë fop, Ahwëhn fu ÿa hnënk Yuda matik, do muk Moyis dehnëna asëna wasadëha nkeđ hnë iñi hnënk. 15 Wëlin ile facënëk wante rëk hnësihnëk ñi: asëna wasadëha ale yijëk ÿi mëntëlëni gë Melëkisedek. 16 Gena asëna wasadëha had gante ntehnëk sariya ÿa soñe vutah Levi bare kabi kwëhna fanka uwám ule wok kodena mbëvehni. 17 Uñi cedeya mbësayik: «Nkeru asëna wasadëha soñe kantëm,

had Melëkisedek.»✠

18 Cape ndampo, sariya sër ÿa ntihëtik kabi kwëhnalohna fanka do kodilohna ntinëñefu ile valëkëfu 19 kabi sariya ÿa ñoñ yona hnë ufadah hna. Gë cape ñëntař, tufinëkëfu tamahn nte fecehnëka ñëntař, nte fëñahnëdenëha Wënu ña.

20 Ntëbi umë, nkehëhna ikwëry. Vëyëntař va nkeni vësëna wasadëha ikwëry këm. 21 Bare ale hnësahnëden ÿa ye asëna wasadëha g'ikwëry kabi Wënu ña ntehnëka:

«Ahwëhn a Wënu ña nkwëryëk,

do gwëcëtëđina nahan ntëřu ña:

“Nkeru asëna wasadëha soñe kantëm.”✠

22 Soñe rac, Yesu ye ale lik kwëtëla nte ye fagant Wënu ña gë fuhnë; tac fecek gë ñëntař.

23 Njabëniho vësëna wasadëha va kabi cëm iña memařehnëkëhni nkohahnëni đoku lëř hni hna; 24 bare Yesu, kabi nkeđ soñe kantëm, nke

✠ 7:17 7.17: Wahnëř 110.4 ✠ 7:21 7.21: Wahnëř 110.4

asëna wasadëha avë kantëm. <sup>25</sup> Soje umë ye kod pehetëhni dol gë kantëm vële fëjadëha Wënu ña paß g'umë. Kabi uwám lewu wã pudina, nkod soje kantëm njëfanëhni.

<sup>26</sup> Aki Yesu ye asëna wasadëha ale rëfëkëfu ÿa: afacah, dënt këm, ale wok menëna, ale fitik gë vëwen va, ale hayëndik yan çëp ambin.

<sup>27</sup> Balëlahna njëdahn fac-wo-fac wasadëha, had vësankaf vësëna wasadëha vëyëntaŵ ka, ten soje wameh wadëwu, tac soje wameh bulunda ÿa ntik rac hwënta ryampo fo gë yëdëhna dëwu ña dënk do rac gwër nke soje kantëm. <sup>28</sup> Sariya ÿa tëhnakëhni vësankaf vësëna wasadëha fagant vahnë vële hihnëk; bare ale ntik Wën asëna wasadëha asankaf g'ikwëry nte rëfidëha sariya ÿa, Aju ÿa dënk ye, apadënik soje kantëm.

## 8

### *Yesu, asankaf vësëna wasadëha fu*

<sup>1</sup> Wëlin ile ÿak nëfak ÿa hn'ile ÿadëfun hnësëfu ÿa: iÿi sifa asëna wasadëha asankaf hwëhnayinek. Ntañak mbin hna, farëhw tinki Wën hwëhn fanka hna. <sup>2</sup> Ntid doku lëwu ÿa hn'ile cëvak hna, hn'usank paryi nte kahnëndëk Ahwëhn a, gena gë wëbák vahnë.

<sup>3</sup> Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik soje njëdahnënd wayëd wã gë wasadëha vahnë; afo alëw fu ÿa fëna kwëhna ile njëdahnëd.

<sup>4</sup> Age Këris nkal hna nkokënd, gekëndina asëna wasadëha, kabi nkeni vësëna vële yëdahnëd wayëd had gante tëyëk sariya Moyis ka. <sup>5</sup> Usank le ndokuñëhnëdëni ÿa iwëntëlënta do cën usank



vë ambin ÿa ye. Ante ñadëho Moyis pëgw yëry sank wã, Wënu ña pëyaka: «Yëkëry, ntidu fop had gante nke sifa vile rufiru kunj vi.»<sup>☆</sup>

<sup>6</sup> Bare gaki, ðoku le nuÿak Yesu ÿa cëpëk ðoku lëw̃ hni ÿa, kabi umë ye arëkëtelehn kwëtëla nte lëbëk ðus ñëntaw̃ ña, nte hahnëndik hnë ile ntëhnëkëhniwo Wën ntid ÿa kabi rac lëbëk fop. Bare gaki, ile ntehnëk Wën ntid ÿa fecek. Rac lik ðoku asëna wasadëha le nuÿak Këris ÿa cëpëk fop wayëntaw̃ wã had gante nke ikwëtëla, le nke Këris arëkëtelehn hna, nte lëbëk ndënkwëryënkwa ña.

<sup>7</sup> Age kwëtëla ndënkwëryënkwa ña kwëhnakëndina ile keyande, balakëndilëfuhna nëmpëti gë hawãry. <sup>8</sup> Bare soŋe walënt bulunda lëwu ÿa keyahnëdëhëhni Wënu ña do ntehn: «Ami Ahwëhn a ntehnëbu: «Wafac wã nkejëk hn'ile ntidëfu kwëtëla kasëk gë bulunda Isërayel ÿa do gë bulunda Yuda ÿa.

<sup>9</sup> Gedina had kwëtëla nte libuho ña gë warëm hni fac le hnufibuhëhniwo ÿa yiryeryëwëhni ñawët nkal mbë Esipët ña.

Kabi vëlënëna kwëtëla mën ña, ami fëna tavëbuhëhni.»

<sup>10</sup> Ahwëhn a nkwënëk: «Wëlin kwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun gë bulunda Isërayel ÿa ga ndëcëk wafac warac; kwëtëdëfu sariya mën ÿa

☆ 8:5 8.5: Icahn 25.40

hnë vinahan vidëw̃ hni hna  
do kerëdëfu hnë vintaw̃ary vidëw̃ hni hna.

Nkedëfu Wën hudëw̃ hni,  
do nkedëni bulunda mën.

11 Ahnë bokëdina karanj a avë yalëntaw̃  
ma aÿëntaw̃u, ntehn: “Yëtëryehna Ahwëhn  
a!”

kabi fop njëtëdëniho,  
pëgw̃ vutoy hafo vëhnaÿah.

12 Tavëhnëdëfuhëhni ile ntidëni wok catëna ÿa  
do bokëda ryënkwëtaw̃ wameh wadëw̃ hni  
ña.»☆

13 Ante macëd Wënu ña inji kwëtëla «kasëk»,  
ntik ndënkwëryënk wë goryeryëna nafa. Do ile  
sërëk ÿa do wok goryeryëna nafa ÿa, godina.

## 9

### *Kwëtëla cër gë kasëk*

1 Kwëtëla ndënkwëryënk wë ña kwëhnako  
wasariya gante tēfëka njëfaniha Wënu ña do  
kwëhnako fëna hn'ile ñak cëvak nkal li. 2 Usank  
wë pëhwëtiko bambery; cape ndënkwëryënk  
ña wëcik Yëw̃a Sëvah, hn'ile nkeho iyul  
walampu, tabali ÿa gë vamburu hwëhn sadëha  
ÿa per. 3 Tac, hamëhni ipand dëndah kigëna  
hna nke cape higëna nte wëcëde Yëw̃a le Yëk  
Sëvak, 4 ile hwëhnako tabali hn'ile pëdëde iduf  
inja do ipër inja sanu fo yehaw̃o gë kwëni kwëtëla  
nte yehawo ipër inja sanu ña; hnë umë peya  
sanu nte hwëtahnik mburu nte wëcik man, gë  
ryoko Aron nte hnëpëdëho ña do wëraka hn'ile

☆ 8:12 8.12: Seremi 31.31-34

kerik kwëtëla ña. ☆ 5 Yañ kwëni hna nkeniho wamëleka wante wacik waseruben wante rufahnëd Wënu ña hnam nke. Kuvëniho g'icën vampawñ vantëwñ hni va hn'ile tavëhnëdeho wameh hna. Bare gena gaki tēfëka nkabahni.

6 Ga pëhwëtik fop, vësëna wasadëha va tēnkëdëniho kwëlëkwël hnë cape ndënkwëryënkwa hna soñe padënahñëni doku lëwñ hni ÿa. 7 Bare, hnë cape higëna hna, asëna wasadëha asankaf a fo rënkëd hnam hwënta ryampo fo bëhn hna. Afo njo sat ntawñ cënahñ sadëha soñe wadënt wadëwu ña gë wadënt bulunda ÿa wante ntini hara vëyëtëna. 8 Iyir Ipacah ña tufahnëk aki nkañ nte rënkahnëde waÿëwä wasëvah hna tufahnina, wati le nkok dihëtina usank ryënkwëryënkwa wä. 9 Virac rufahnëd ile ryëcëtañ gaki ÿi. Wayëd gë wasadëha wale njëdadëniha Wën kodina pacën hakili vële yijëd cëmbëniha koyëna va. 10 Wasariya soñe mbahn fo ye: virokëtök, visece, do igwiyëta wëbäk ge wakwer. Vëÿin fop nkod hafo Wënu ña nkwëcët.

### *Sadëha Këris ÿa*

11 Bare Këris njijëk had asëna wasadëha asankaf viyivah vile rëk yijëk vi. Njijëk pañ g'usank ile ÿak fadëk do lëbëka nafa ÿëntawñ ña do le nkok dina vāk ahñë. Umë fëhnëtanëk kwëhnëna duniÿa le liyik ÿi. 12 Gena gë sat va wahotohn gë vuñihni, bare gë sat lëwu wä dënk tēnkahnëk hwënta ryampo fo hnë waÿëwä wasëvah hna, do nuÿahnëkëfu ipëh

☆ 9:4 9.4: Icahn 16.13-15,31

soŋe kantëm. <sup>13</sup> Kafi ge sat wahotohn wã, wëfahni ŋa nte cëlëvini vahnë va ma ifëhn yank nte pihini vële ronkëk va pacënëdfëhëhni vimbahn va, <sup>14</sup> wahwënta wayëhw ga sat Këris ÿa ntëbëk rac! Këris, paß g'Iyir kwëhn kantëm ŋa, njëdfëhna umë dënk gë Wën had sadëha le wok kwëhnana dahëse wëh, pacënëf hakili lëw fu ÿa ðanko vantiyehn fu antë njofu g'icëm soŋe njohalahninëhna Wën hunte wok cëmëdina.

<sup>15</sup> Wëlin ile nkehahnëk Këris, umë fo, arëkëtëlehn fagant fu gë kwëtëla kasëk ŋa, ðanko vële macëk Wën va nuŷani ntëw vë kantëm nte ntehnëk njëdadëhëhni vëlëwu va. Icëm ile valëkëfu ÿa ntiyak. Icëm ntëwu ŋa pehëtëkëhni vahnë va wameh wante ntini wati kwëtëla ndënkwëryënkwa ŋa.

<sup>16</sup> Hn'ile-wo-le nke wanës watëkwa hna tëfëka tufahni ale liyehnek a cëmëk. <sup>17</sup> Wanës watëkwa ŋa maŵik-wo hara icëm liyak; kwëhnana fanka age ahwëhnu ÿa cëmëna. <sup>18</sup> Tac fëna akwëtëla ndënkwëryënkwa ŋa dënk cëbilohna bi hara turina gë sat. <sup>19</sup> Moyis pëyakëhniwo ten fop bulunda ÿa vakwëda va fop hnë sariya hna. Tac nufëk sat vuni va gë wahotohn wã, gë wëhka, gë fani atëh nte wacik isop, gë wuñahn ife wante vëntënik. Cëlëvëk kayëte sariya ŋa do fop bulunda ÿa <sup>20</sup> do ntehnatënd: «Iÿin ye sat kwëtëla nte ntehnëku Wënu ŋa alëñënu.»<sup>☆</sup>  
<sup>21</sup> Moyis cëlëvëko fëna gë sat sank wã do fop viÿë vile valëtahnik soŋe wasadëha gë wayëfa vahnë. <sup>22</sup> Gante nke sariya ka, viÿë viyabah gë

---

☆ 9:20 9.20: Icahn 24.8

sat pacënëde, do wameh ɲa tavëhnëde afo ge sat rurayik. <sup>23</sup> Koyëna tēfēka pacëni viwëntëlēnta vile ye ambin va gē wasadēha bare tēfēka vile ye ambin va dēnk pacëni gē wasadēha wale ŷak fecek.

### *Itēnk Këris g'ambin*

<sup>24</sup> Këris tēnkëna hnë waŷëw̄a wasëvah wale ntini vahnë, wale ye wëntëlēnta wavë paryi w̄a. Hnë mbin hna dēnk tēnkëk, hn'ile tufëhnak gaki haryēnk̄w Wënu ɲa soŋe lëw̄ fu. <sup>25</sup> Do tēnkëna njëdëhna umë dēnk wahwënta wayabah, had asëna wasadēha aşankaf ale rēnkëd bëhn-wō-bëhn hnë Yëw̄a le Ŋak Cëvak hna gē sat le wok gena lëw̄u. <sup>26</sup> Ge gena umë, tēfakëndëha korot wahwënta wayabah kobëri wapëgwala duniŷa hna. Toña ŷa, gaki karyëtajëk hwënta ryampo fo, wapuya wati hna, soŋe tēkwehn wameh ɲa gē yëdëhna dëw̄u ɲa had sadëha. <sup>27</sup> Fop vahnë vi tēfëkëhni cëmëni hwënta ryampo fo, do kitijëhni Wënu ɲa. <sup>28</sup> Koyëna fëna, Këris ŷa njëdahnik sadëha hwënta ryampo fo soŋe ntihët wameh vahnë. Mbokëd karyëtaj higëna, gena mbok ntihët wameh, bare pehëtëhni vële hnapëdëha g'iduñëna këm.

## 10

### *Sadëha ryamboli le fehëtëd*

<sup>1</sup> Sariya Moyis ŷa cën vifërën vile yejëk vi fo ye; gena paryi viŷë virac. Soŋe rac wasadëha wale yëdahnedë bëhn-wō-bëhn w̄a, wale ye kwëlëkwël warac fo w̄a, mëkëdina padën ipacën vële fëŋadëha Wën va. <sup>2</sup> Age vële yëfadëha

iÿi sifa wasadëha Wënu ña pacënakëndeni soje kantëm wameh wadëw hni ña, vëvokakëndina ndëñëni soje wameh wadëw hni ña, do vëvokakëndina cënani sadëha soje wameh ña. <sup>3</sup> Bare bëhn-wo-bëhn, waÿi wasadëha ryënkwëtehnëdëhëhni vahnë va wameh wadëw hni ña, <sup>4</sup> kabi sat wëdfahni ña gë wahotohn wã kodina ntihët wameh ña.

<sup>5</sup> Soje rac, ante tënkëk Këris duniÿa hna, ntehnëk:

«Ñalihna wasadëha do wayëf,

bare ntinëhneruho mbahn.

<sup>6</sup> Nëñahnëlihna sadëha wulaw wale fëfik cëna sadëha hna

do wasadëha soje wameh ña.

<sup>7</sup> Tac ntehnëbu: “Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk,

soje liwu iña hu ña, gante kerik ka pañare mën ÿa

hnë Kayëte Pacah hna.”✧»

<sup>8</sup> Më ntehnëk ten: «Ñalihna do nëñahnëlihna wasadëha, la wayëf, la wulaw wale fëfik cëna sadëha hna, la sadëha soje wameh ña.» Bare waÿi wasadëha cënayik gante ntehnëk sariya ka. <sup>9</sup> Do mbok nkwën: «Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk, liwu ile ÿadu ÿa.» Ntihëtëk ryënkwëryënk wã soje kahnëndahn higëna ÿa. <sup>10</sup> Yesu Këris ntik iña Wënu ña; njëdfahnëk mbahn dëwu ña hwënta ryampo soje fop, do aki pacëninëkëfu wameh ña.

<sup>11</sup> Asëna wasadëha-wo kahnëf fac-wo-fac soje doku lëwu ya; njëdfahnëf kwëlëkwël

wasadëha warac fo, wante wok kodina nti hët muk wameh ña. <sup>12</sup> Bare Këris njëdahnëk sadëha ryampo fo soñe wameh ña, do rac soñe kantëm, tac ntañak farëhw Wën hna. <sup>13</sup> Kobëri wati rac, napëd Wënu ña këfëhni vëyëw vëlëwu va haryënk w lëwu. ✧ <sup>14</sup> Gë sadëha ryampo nti k nkeni vahnë vëfadah soñe kantëm vële ye nka w pacën.

<sup>15</sup> Rac ye ile cedeyahnëdëhëfu Iyir Ipacah ña, umë fëna. Ntehnëk ten:

<sup>16</sup> «Ahwëhn a pëyahnëk: “Wëlin akwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun gë vëhni hnë wafac wale yejëk, kwëtëdëfu wasariya mën hnë wasakahn walëw hni hna do kerëdëfu vinahan vidëw hni hna.”»

<sup>17</sup> Nkwënnëk fëna:

«Bokëda ryënk wëtawu wameh wadëw hni ña g'ile nkoni vëlënënëna sariya ña.» ✧

<sup>18</sup> Age itavëhn wameh ña nkehëhna bokëdëna ntiyi sadëha soñe wameh.

### *Pëñanëfuna Wënu ña*

<sup>19</sup> Vëyënta mën, aki, gë sat Yesu ña kodën tënkin g'idëkëna hnë wa yëwë wasëvah hna. <sup>20</sup> Pidëtëhnëkëfu nka w nte kasëk nte yiryeryëd g'u wám pa b g'ipand dëndah nte ye rënka hna, rac ye mbahn ntëwu ña dënk. <sup>21</sup> Kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale hwëtik nkaf cery Wën hna. <sup>22</sup> Awa, pëñanëfuna Wënu ña gë nta wary catah do g'ikwëtahn padah, g'idëñ soñe wameh wadëw fu ña pacënik do g'imbahn nte

✧ **10:13** 10.13: Wahnëw 110.1 ✧ **10:17** 10.17: Seremi 31.33-34

yaryik gë wënka wapacah. <sup>23</sup> Njawñenënefu dus tama nte sedeyanden ña, kabi Wënu ña nkok kahnënda hnë ile ntehnëkefu hna. <sup>24</sup> Yëkënëfu dus hak tefëka kamënañehnëlin d'anko tufahnin inahn do ntiyin ufërën. <sup>25</sup> Antë tavin vambara vantëw fu va had gante tøk ntindëni vëryampo. Hali! Kamënañehnënefu do fëna gë hawary ante nudun pëñajëd Fac Ahwëhn a.

<sup>26</sup> Ge nkoyihnek menenden wakwëhna mpër njëtatën toña ña, sadëha ile hod ntihet wameh watac godina. <sup>27</sup> Ile wojëdëhëfu ña napin g'untakah kiti Wënu ña do hwëdëh hucankaf hunte vëvend vëyëw vëlëwu va. <sup>28</sup> Ale wok mañëhnëna sariya Moyis ña ndawik kayëhnahn këm ge nkeni vëhi ma vërar vële sedeyahnëk idënt ntëwu ña.✧ <sup>29</sup> Ale yafëka Aju Wënu ña tefëka uhorot ule hambëk ntëbi ryënkwëryënkwi, umë ale yafëk sat kwëtëla nte pacënahnik ña, do yewëk Iyir nte ye hayalin ipërëna. <sup>30</sup> Anjëtënëka ale lehnëk a: «Ami hwëhnëk igwëcan ña! Ami sosëd», do lehnëk kat: «Ahwëhn a hitiñëd bulunda lëwu ña».✧ <sup>31</sup> Age Wën hukantëm ña pëlaka ahnë, antakëmak dus!

<sup>32</sup> Dënkwëtaryin wafac waryënkwëryënkwi, nte nuñarunëho humpen Wën hunte fehnëkuno ha: akorotërunëho dus, mëkarunëho wët hambah. <sup>33</sup> Mpëd ampëd njewëderunëho do ntiyirunëho këm fo tase bulunda fop, mpëd ampëd ankentahnirun uhorot ale liyiko koyëna ña. <sup>34</sup> Korotëntirun had cëdarirun wühnë fëna do, wati nte tebirun viyë hun va mañërun

---

✧ **10:28** 10.28: Divëta Sariya 19.15 ✧ **10:30** 10.30: Divëta Sariya 32.35-36



gë hnatah, kabi njëtërun kwëhnarun hnapul  
le fecek do vëyëd kwëlëkwël. <sup>35</sup> Awa, antë  
aravu itama hun ña: kwëhnaƙ buña sankaf.  
<sup>36</sup> Iduñëna valëku d'anko alihahnu ile ñad Wënu  
ña tac nuƷadun ile ntehnëku Ʒa. <sup>37</sup> Ha, akerik  
hnë Vikerëh hna:

«Hnë wati ryoy,  
ale yijëd Ʒa ani nked, biyëdina.

<sup>38</sup> Ale satëk g'ikwëtahn nƙod kwëlëkwël,  
bare ge mbokak kamëhni, nëjëdiloƷna g'umë.»☆

<sup>39</sup> GeƷilënëhna vële vokaƙ hamëhni do  
vëvehnëde. Vële hwëtahnëk yeyihnëk, do  
pehëtëdenëhëfu.

## 11

### *Antiyëhn Ikwëtahn*

<sup>1</sup> Ye ga ye ikwëtahn ña? Umë fëhnëtanëd  
tamarun nuƷadun ile hnapëdun Ʒa,  
tamahnërun paryi ile worun nudiluhna. <sup>2</sup> SoƷe  
ikwëtahn vacërakëlo va, Wënu ña nësëk  
wapërën paƷare lëw hni.

<sup>3</sup> G'ikwëtahn ña, njëtinëk Wënu ña, gë wanës  
wadëwu ña, ntik d'uniƷa Ʒi, aki vile hnuđen vi  
wätik hnë vile woyik nudëna.

<sup>4</sup> G'ikwëtahn ña, Abel cënaka Wënu ña sadëha  
fërën ile lëbëk va KaƷe Ʒa. SoƷe rac, nuƷak  
ucedëya nte lehnëk acatëk, do Wënu ña nësëk  
wapërën paƷare uyëd lëwu wã. G'ikwëtahn ña,  
Abel nƙok nësënd lakënde gante cëmëk ki.☆

<sup>5</sup> G'ikwëtahn ña, Enok nufik antë njët cëm  
inƷa do bokina nuyi, kabi Wënu ña nufëka; ani

☆ **10:38** 10.38: Abakuk 2.3-4 ☆ **11:4** 11.4: Wapëgwala 4.3-10

gë nufahnënda ÿa, nuÿako ucedeya Wënu ña nëñahnëka g'umë. ✧ <sup>6</sup> Do ahnë kodina nëñahna gë Wënu ña ge kwëhnana ikwëtahn. Ale fëñadëha Wënu ña tefëka kwëtahn iÿin: Wënu ña nke do mbuñadëhëhni vële yëkëlehnëdëha va.

<sup>7</sup> G'ikwëtahn ña, Nowe ntik sisikulu ÿa soñe pehëtahn tere lëwü ÿa. Ntakëkawo gë Wën ña ante njëtëndanëkawo ile woko nuyina ten ÿa. Koyëna Nowe tufahnëk d'uniÿa ÿa tefëka mbëv do tac umë ye ale lëwëd usatah ule hnuÿade soñe ikwëtahn. ✧

<sup>8</sup> G'ikwëtahn ña, Abëraham mawëhnëk imac inja do njik cape nkal nte rëfëka nuÿa had ntëw ña, do njiko hara yëtëna bi ne njid. <sup>9</sup> G'ikwëtahn ña, ñëwëko had ahneh hnë nkal nte ntehnëkawo Wën njëdadëha. Ntëdëniho hnë wasank, umë gë Isak gë Sakob, vëhni vële ntehnëko Wën njëdadëhëhni ile njëdadëha Abëraham ÿa. <sup>10</sup> Kabi Abëraham napëdëho nkol nte yëryik hn'ile njawëk d'us, nte njëryëk Wënu ña dënk had gante ñad ka. ✧

<sup>11</sup> G'ikwëtahn ña Abëraham g'asëvalu Sara mëkëniho nuÿaniha fatah, mama ndëcahnëkëhniwo wabëhn ña do Sara mëkëna nag. Apacahnëkawo Wënu ña ntid ile ntehnëkawo ÿa. ✧ <sup>12</sup> Aki pëgw asan aryampo fo, ale rëk təkək cëm inja, nagëhni kore wahnënk

---

✧ **11:5** 11.5: Wapëgwala 5.24 ✧ **11:7** 11.7: Wapëgwala 6.13-22

✧ **11:10** 11.10: Wapëgwala 12.1-5; 23.4; 35.12,27 ✧ **11:11** 11.11: Wapëgwala 18.11-14; 21.2

had wahol hnë ambin, ma had nkërëyal mbë tēfary wov.✧

13 Hnë ikwētahn hna, acēmēni vëhni fop, hara vëhnuŷana ile ntehnëkëhniwo Wënu ŋa njëdadhëhni ŷa, bare nuni ŋawët do natëkëhniwo, pëyahneni vëhni dënk vëhneh do vëyas nkeni hnë duniŷa li.

14 Vële hnësëd koyëna va tufahnëni wapacëk nkal njëkëlehnadëni soŋe lëw̃ hni. 15 Age rëkakëndëniho nahandëni hn'ile matiniho hna, nuŷakëndëniho wati le mbokahnëdëni hnam.

16 Bare, nkal nte yak nëfak njëkëlehnëdëniho, nkal mbë g'ambin. Soŋe umë ye Wënu ŋa cëfëhnëlahna maci Wën hudëw̃ hni; akëbënanëkëhni nkol.

17 G'ikwëtahn ŋa, Abëraham, këbënako njëdahn aju Isak sadëha nte njëkëhnahnëkawo Wënu ŋa. Abëraham, ale ntehnëk Wën njëdadh iñë, këbënako njëdahn aju ryamboli ŷa.

18 Soŋe lëw̃u ŷa ntehnëka Wënu ŋa: «Gë Isak nuŷaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadhëmini va.»✧ 19 Bare nahadhëho, lakënde aju cëm, Wënu ŋa mëkëd mbëhnëndana; Wënu ŋa mbësaka aju ŷa, had ale vëhnik do rac ye dahëse ile yijëd ŷi.✧

20 G'ikwëtahn ŋa, Isak ndëwakëhni Sakob gë Esawu soŋe ile yijëd ŷa.✧

21 G'ikwëtahn ŋa, Sakob, nte ñadhëho cëm ŋa, ndëwakëhni fop vutah Yosef va. Ryoko lëw̃u ŷa

---

✧ **11:12** 11.12: Wapëgwala 22.17 ✧ **11:18** 11.18: Wapëgwala 21.12 ✧ **11:19** 11.19: Wapëgwala 22.1-10 ✧ **11:20** 11.20: Wapëgwala 27.27-29

ñayëlahnëko do cëmba Wënu ña.✧

<sup>22</sup> G'ikwëtahn ña, Yosef, ga pëñako g'icëm, nësëko soñe icahn bulunda Isërayel ÿa Esipët hna do nkabahn pañare wayëc walëwu wã.✧

<sup>23</sup> G'ikwëtahn ña, rëmu gë hnëmu Moyis cowënihawo wadepera watar nte nagiko ña, kabi nuniho igwam fatah fa do dakëlëliwõhna gë sariya ahnañ a.✧

<sup>24</sup> G'ikwëtahn ña, Moyis, ga nayëk, koñahnëko antë nko macënde fatah aryagu Faraño ÿa.

<sup>25</sup> Atëhnako korotënti ndampo fo gë bulunda Wënu ña g'ile nkef hnë uhnatah wameh ile wok biyëdfina.✧

<sup>26</sup> Nahadëho ge ñëwëk had Këris, rac fecek gë hnapul Esipët ÿa fop, kabi vinkër vidëwu va ile mbuñade ÿa fo nudëho.

<sup>27</sup> G'ikwëtahn ña, kërënaiko Esipët hna hara dakëlana g'intavah ahnañ a do nkoko kahnënda had asan ale hnuðëha Wën hunte wok nudëna ÿa.

<sup>28</sup> G'ikwëtahn ña, ntiyëhnëk Pak ÿa do cëlëven sat ÿa warënka vacery hna ðanko Avëvehn a antë ñakëhni vutah vucan vundënkweyënkwe vëva Isërayel va.✧

<sup>29</sup> G'ikwëtahn ña, bulunda Isërayel ÿa ndanëtako wov vëntah ÿa had nkal kankah; vëvë Esipët va, nte njëbajëniho ña, kohnëkëhniwo wënka ña.✧

<sup>30</sup> G'ikwëtahn ña, vëva Isërayel va nkwayaniho wafac mbëf gë wahi kece Seriko

---

✧ **11:21** 11.21: Wapëgwala 27.39-40 ✧ **11:22** 11.22:

Wapëgwala 50.24-25; Icahn 13.19 ✧ **11:23** 11.23: Icahn 2.1-2

✧ **11:25** 11.25: Icahn 2.11-15 ✧ **11:28** 11.28: Icahn 12.1-42

✧ **11:29** 11.29: Icahn 14.21-31

ÿa do njoko.☆

<sup>31</sup> G'ikwëtahn ña, Rahab ale wafad a, cëmëntina gë vële wëÿëhnëkawo Wën va, kabi njotoÿehnekëhniwo yam fo vëÿëkëtehna vëva Isërayel va.☆

<sup>32</sup> Do ye hodëfu hnësu kat? Wati ÿa nkojädëho soje hnëсахnu woða Sedëwo gë Barak gë Samëson gë Sefëte gë David gë Samiyel do gë wakila wakaŵary. <sup>33</sup> G'ikwëtahn ña, vëhni mëkëni wahnaŵ ÿa, ntiÿehneni usatah, nuÿani ile ntehnëko Wënu ña ntid, ñabëni waŵës wabësëhn, <sup>34</sup> ndipehnëni fanka hwëdëh fa, pehëni yëkan sëlame ÿa, kihneniho bare njawënni, ntakëmaniho wët hna, ntanihëhni wasodafe wahneh ÿa.

<sup>35</sup> G'ikwëtahn ña, vësëval va mbësayinihëhni vësëm vëlëw hni va paß g'ibëhn ña. Vëryampo koroteÿehnniho hafö cëm hna, anwëÿëni pehët ña ðanko tëkëntahnini hnë bëhn nte fecek hna. <sup>36</sup> Vëryampo fëna mëkani waryas do idaf gë wus, vëÿëntaŵ va ñabiniho do ntonëni gë kaso. <sup>37</sup> Andawëni gë wëraka, acapini gë haha; acëmëni gë wataŵ wasëlame; njasarëdëniho cudatëni vacud wayand wape gë wahnankal, akaÿëhnëniho, koroteÿehnniho, ntiÿiniho këm fo; <sup>38</sup> ðuniÿa ÿa tëfëlana iÿi sifa vahnë! An-jasarëdëniho gë wula do gë wahuñ, hnë wakary do vankëd vambë nkal.

<sup>39</sup> Vëhni fop, mama nuÿani ucedëya përen soje ikwëtahn dëw hni ña, vëhnuÿana ile ntehniniho nuÿadëni ÿa. <sup>40</sup> Kabi Wënu

na këbënanëkëfu ile ÿak fecek, tëfakilahna padëhnini hamehni fu.

## 12

### *Wënu na Rëm fu ÿa*

<sup>1</sup> Aki, kabi iÿi kore wasefe wasankaf kwërënihëfu, dihëtanëfu, fuhnë fëna, fop vile lënëk vi do wameh wante wëmaÿehnedëhëfu njihahnin haryënkwa ñi! Kamënanëfu nkaryin igary nte hwëtëhnikëfu na. <sup>2</sup> Yëkëndënfuna Yesu, umë ale ye hayalin ikwëtahn na do fadënedf rac. Nduñënak korot kërëwa hna hara yëkëna usëfëhna soñe uhnatah ule kwëtëhniko wã, do gaki, ntañak farëhw Wën hna. <sup>3</sup> Ha, naharyëndëna Yesu ðanko imbër na g'icilëta na antë mëku. Vëwën va ñëwënihawo, bare nduñënak hnë fop.

<sup>4</sup> Hnë imëtary hun wameh hna, cëvehnëluhna ten sat lëwë hun. <sup>5</sup> Ndënkwerun bi uhnira ule njëdaku Wënu na had vutah vuntëwu:

«Ajë mën, age Ahwëhn a kwëdëki, kwëtëry hakili!

antë asilëta age curëdëhi!

<sup>6</sup> Kabi Ahwëhn a kwëdëdëha ale ñahnëk a, ndafëdëha ale njavëtëk had aju.»\*

<sup>7</sup> Soñe ahwëdahnihu tëfëka aryuñëhawu hnë wahorot hna. Wënu na pabëdëhu had vijë. Nke bi ajë ale nkok kwëdëdëna rëm ÿa?

<sup>8</sup> Age kwëdëluhna had gante kwëdëni fop vutah vuntëwu va, vutah inca yerun gena vijë paryi. <sup>9</sup> Nuÿayinëkëhni warëm nkal li soñe

\* 12:6 12.6: Wanira 3.11-12

kwëdënihëfu, do ntënëninëkëhni. Tëfëlëfuhna bi mawëhnhinëhna g'ahawary Rëm wayir wã nuÿahnin uwám wã? <sup>10</sup> Warëm fu soŋe wati kwëdënihëfu, gante nke vinahan vidëw hni ka. Bare Wënu ña, soŋe uhnëfak lëw fu ÿa, kwëdëdëhëfu ðanko nketahnhinëfu fuhnë fëna hnë ufacah lëwu hna. <sup>11</sup> Paryi, wati nte kwëdëderu ña, nëŋëdilihna, bare njiwëhnhëdu. Bare ge ndëcëk rac, vële hnuÿad uwi sifa kwëða do lid gante tëfëka ka nuÿadëni usatah gë yam ÿa.

<sup>12</sup> Soŋe rac, njawënhëryin wëbák hun wante vërak ñi do waho hun wale valëd wi! <sup>13</sup> «Soŋe wakwër hun ña, ndiryin vankaw vacatah,»<sup>☆</sup> ðanko vëreyah va antë teyëni g'ahawary bare njëreni.

### *Uhnira vële wok vëhwëtahnéna*

<sup>14</sup> Yëkëlehnëryin ayewu yam gë vahnë va fop, do ayewu vëfacah; ufacah këm ahnë nudilahna Wënu ña. <sup>15</sup> Kwëtëryin hakili, ahnë antë tak ipërena Wënu ña, antë pëhn nkahn gunkah nte waÿëmpaÿëhnhëd bulunda ÿa gë wanto wadëwu ña. <sup>16</sup> Antë nkeni vële lid ndakëntal meh ma vële yafëk ile sëvak ÿa, had Esawu, umë ale, soŋe hnëhët ryampo fo, wafëk carani ntëwu ña. <sup>17</sup> Njëterun ðus, ga ndëcëk rac, ante ñadëho nuÿa dëwara le rëfëkawo nuÿa vëhni rëmu hna, acañëtayiko. Nuÿalohna fere nkwëcëtahh ile ntiko ÿa, lakënde gante njëkëlehnëko gë wako ki.<sup>☆</sup>

---

☆ **12:13** 12.13: Wanira 4.26    ☆ **12:17** 12.17: Wapëgwala 25.29-34; 27.30-40

18 Pëñaluhna kuñ nte hođe ñaki had bulunda Isërayel. Nuni hnam, Kuñ Sinayi, hwëdfëh hunte hëvëdf, umëhwëry ucamah, viñar vëmëhwëryah, gë sël sankaf. 19 Nkwëryëni kopa lënkwi, do kopa wanës. Bulunda Isërayel le wëryëko iyi kopa ya muntani antë mbok nësëhnëhni iyi kopa. 20 Vëwëkana iyi sariya: «Ale yakëk inji kuñ, lakënde nke intaw, ndawëdfe gë wëraka.»<sup>✧</sup> 21 Ile hnuđeho ya ntakëmako hafo Moyis ntehn: «Antakëko do mbalëdëfu.»<sup>✧</sup>

22 Bare Kuñ Siyo\* ña fëñarun do gë nkol Wën hunte wok cëmëdina, Yerusalem mbë ambin gë mbara wawuli wamëleka wadëwu wale natëk. 23 Pëñarun hn'ile mbarëpëlëni vutah Wën vële ryënkwi hñagik do herik wamac ambin hna. Pëñarunëha Wënu ña, ale hitiñëdf ðuniya yi fop. Pëñarunëhëhni wayir vahnë vësatah vële fadënik. 24 Pëñarunëha Yesu, ale ye arëkëtëlehn yëbëlan Wënu ña gë fuhnë soñe cëbahn kwëtëla kasëk, do pëñarun sat le sëlëvik ya nësëdf ile fecek g'iva Abel ya<sup>✧</sup>.

25 Kwëtëryin hakili soñe antë awëyü ahnëpañuna ale hnësëdf a! Nirakëhniwo bulunda Isërayel ya, bare ñwëyëni vëhnëpadilahna, vëfehëlohna uhorot ule rëfëkëhni wa. Do fuhnë, pehëdelënhëhna g'ahawary ge niyahniñëka ale hniradëhëfu ambin hna. 26 Kobëri ña, kopa lëwu ya mbalehñëko nkal inji. Dol, ntehnëkëfu wañi:

---

✧ **12:20** 12.20: Icahn 19.12-13 ✧ **12:21** 12.21: Divëta Sariya 9.19 \* **12:22** 12.22 Siyo fakuj ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wën Cankaf hna. ✧ **12:24** 12.24: Wapëgwala 4.10



«Hwënta ryampo kat mbokëdëfu valehnu gena nkal inji fo bare ambin ɲi fëna.»<sup>☆</sup> 27 Waɲi wanës «hwënta ryampo kat» fëhnëtanëk viyë vile ýahanik vi, hode mbalehni vi gođina đanko nkohahn viyë vile wok kodena mbalehni vi.

28 Koyëna, kabi nuýaden inaw̃ nte wok kodena mbalehni, camehnëñëfuna Wënu ɲa do đokunjëhnëñëfuna gante nëñjëđëha ka, g'untënah do g'untakah. 29 Kabi Wën fu ha hwëđëh hunte vëvehněđ ye.

## 13

### *Nkeya nte nëñjëđëha Wën*

1 Goryin aýahnëlu gë vëýënta hun va. 2 Antë aryënkwu yotoyehn vëhneh va, kabi vëryampo, ge ntini rac, njotoýehñëñihëhni wamëleka ɲa hara vëýëtëna. 3 Dëñkwëtaryinëhni vële sëđik va, had w̃uhnë fëna cëđaryirun gë vëhni, do gë vële horotëntëde va fëna, kabi w̃uhnë fëna, kwëhñarun mbahn.

4 Vahnë va fop tëfëkëhni ntënëni iñël ɲa do ipad vële yëlëlek va fëna pac. Wënu ɲa kitijëđëhëhni vële lid ndakëntal meh gë vësan vëýëlah ma vësëval vëýëlik vële yëkëlehnëđëhëhni vëhañwary.

5 Antë inahn koryi ɲa ndëñkwary vanjasa hun va; natëryiw̃u g'ile hwëhñarun ýa, kabi Wënu ɲa ntehnëk umë dënk:

«Hali, tavëđila,  
đëñkwëđila!»<sup>☆</sup>

6 Soɲe umë ye kodën nësin gë tama:

<sup>☆</sup> 12:26 12.26: Ase 2.6    <sup>☆</sup> 13:5 13.5: Yosuwe 1.5; Divëta Sariya 31.6,8

«Ahwêhn a yijêd ndemaŵo, ñoñ dakêdfilohna.

Ye kodëni ntiniho vahnë va?»<sup>☆</sup>

<sup>7</sup> Dënkwëtaryinëhni vële yenëhnëkuno haryënkwa va, fëyakuno wanës Wënu ña. Naharyin gante nkeniho ka do vile wâtik hnë uwám lëw hni hna do tēfētalehnēryin ikwētahn ntēw hni ña. <sup>8</sup> Yesu Kēris arac fo ye yēhno gē dol, do nkođ koyëna kantēm.

<sup>9</sup> Antē aravu arokayiwu gē fop wasifa vakarēña vanēmpēlah. Njivēk vambery va njawēninēfu g'ipērēna Wënu ña; bare sariya soñe uryav wā ndemadilihna vële rēfēdēha va. <sup>10</sup> Kwēhnaŷihnēk hn'ile cēnade sadēha, do vēsēna vële ryokujēd sank hna tēfēlihna tokēni ile wâtik hnam ŷa.

<sup>11</sup> Ani, asēna wasadēha asankaf yojēd sat wulaŵ hnë waŷēwa wasēvah hna soñe tavēhn wameh ña, do vimbahn wulaŵ warac pēdēde kamēhni ryaha hna. <sup>12</sup> Soñe rac ye Yesu fēna cēmēk kamēhni nkol hna, danko pacēnahn bulunda ŷa gē sat lēwu ŷa dēnk. <sup>13</sup> Awa, cahnēnēfu pankēlin g'umē hamēhni ryaha hna, do dībēnēfu usēfēnahnah ryampo fo g'umē. <sup>14</sup> Kabi kwēhnayilēnēhna gēd ani nkol nte viŷēd kwēlēkwēl; nte yijēd ña yēkēlehnēden.

<sup>15</sup> Paß gē Yesu, yēdanēfuna Wënu ña kwēlēkwēl icēmb had sadēha, umē fēhnētānēk wanës vële yavētēdeha g'Ahwēhn. <sup>16</sup> Antē aryënkwa idi ufērēn wā gē cahēl ile hwēhnarun ŷa, wēli sadēha le hnējēdēha Wënu ña. <sup>17</sup> Maŷēhnēryinëhni vëvë haryënkwa hun va

<sup>☆</sup> 13:6 13.6: Wahnēw 118.6

do dënënerÿnëhni. Njëkadëni vintawãary hun nketëni vahnë vële rëfëka tëfëtanëniha Wënu ña doku lewã hni ÿa. Tac, age mawëhnërunëhëhni, ntidëni doku lewã hni ÿa g'uhnatah, genëhnëdilihna idib, rac demadiluhna.

<sup>18</sup> Yëfaryindëna Wënu ña soñe fu. Apac-ahnëkëfu ñoñ kwëhnalëfuhna ile heÿandëfun. Njëkëlehnëdëfun lifu fop g'afërën. <sup>19</sup> Ile rëyëdëmu ntëbi ÿa ayëfawu ðanko yiju ñap ÿal hun.

*Iyëfa gë simpaÿi*

<sup>20</sup> Wën hwëhn yam ÿa kayëndëka fagant vësëm hna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, umë ale ye aheryëherya asankaf wape ña. Do sat sadëha lewu ÿa nuÿanëkëfu kwëtëla nte viÿëd soñe kantëm. <sup>21</sup> Arabi uñi Wën nti mëkin ntiyin fop ile fërënak ðanko padënin iña dëwu ña! Arabi nti hnë fuhnë, paß gë Yesu Këris, ile hnëñëdëha ÿa! Cëmb inja nke gë Yesu Këris soñe kantëm! Amina!

<sup>22</sup> Vëyënta mën, tëyëdëmu, mawëryin g'iduñëna wanji wanës wante hamënaÿehned; yabena.

<sup>23</sup> Yëtëryin, aÿënta fu ÿa Timote tavik. Age njijek ñap, njiryidëfun gë ami ayëkijiwu.

<sup>24</sup> Gaÿëryinëhni vëvë haryënkwa hun va gë vëfacah va fop. Vëyënta fu vëvë Itali va nkaÿënihu.

<sup>25</sup> Arabi ipërëna Wënu ña nke gë wuhnë fop!

**Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala  
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New  
Testament+)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022  
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e